

KABAKCI MUSTAFA İSYANINA DAİR YAZILMIŞ BİR TARİHÇE

İ. HAKKI UZUNÇARŞILI
Balıkesir meb'usu ve T. T. K. üyesi

Başvekâlet arşivi vesikaları arasında olan bu tarihçe ¹ Kabakçı vak'asına ve Sultan Selim'in hal'ine dair yazılmış olan diğer yazma ve basma eserlere nisbetle pek basit ve aynı zamanda tahrir tarzı itibariyle yanlışları çok ise de bu gibi vekayinameler bazan birbirlerini ikmal eylediklerinden dolayı bunun mecmuamızda neşri faideden hali görülmemiştir.

Sultan Selim zamanında tevsi edilen yenilik kendisini gösterdikçe bir kısım âtiyi gören münevver devlet adamları bundan memnun olurlarken bir kısım muhafazakârlar da -ki içlerinde münevverler de vardı- taassub ve muhtelif ihtiraslar sebebiyle bu yeniliğe aleyhtar idiler. İşte bundan dolayı Kabakçı Mustafa vak'ası denilen reaksiyona dair eser yazmış olanların bir takımı bu teceddüdün lehinde ve dar görüşlü veya menfaatleri haleldar olanlar da aleyhinde idiler. Aşağıda suretini neşrettiğimiz tarihçe, ikinci zümre taraftarlarından biri tarafından yazılmıştır. Vak'ayı tertip eden ve körükleyen sadaret kaymakamı Köse Musa Paşadır ki nizâm-ı cedidin en nüfuzlu adamlarından sadaret kethüdası İbrahim Nesim Efendinin tavsiyesiyle o makama getirilmiştir.

Tarihçeyi yazan zat nizâm-ı cedid ricaline taraftar değilse de aleyhlerinde de atıp tutmayı fakat bazı noktalarda iğneleyici bir lisan kullanmıştır. Tarihçenin bazı yerlerindeki ibare ve cümleler okunamadığından ya aynen yazılmış veya terkedilmiştir. Terkedilen yerler zevait kabilinden olup silsileye hâlel vermemektedir. Mamafih arzu buyuranlar koymuş olduğumuz fotoğrafa bakarak tetkik buyurabilirler.

¹ Bu tarihçe henüz numaralanmamış olup Arşivde mühim diye ayrılan vesikaların konmuş olduğu tahta bir kutuda bulunmaktadır.

Nizam-ı Cedid aleyhindeki harekete dair bir tarihçe

Çün irade-i ezeliye-i cenab-ı halik-i kevn-ü mekân verây-ı pûşide-i lemyezel, vukuyâfte-i seraperde-i mülk-i cihan ola geldiği vares-te-i kayd-ü beyandır. Binaen alâ zâlik mukteza-yı irade-i seniyye üzre Karadeniz Boğazında kâin kal'alar neferatının nizam-ı cedid askeri zümresine ilhakı ile tanzimi karargir olan suret veçhile canib-i mîrîden dühte ve îmal olunan esvapları irsal ile nizama rap-tolunmak hususu için serbostaniyan Şakir Bey ilbas-ı hil'at ile memur buyurulduğundan mumaileyh dahi irade-i aliyye üzre Kavak-ağası Halil Ağa'ya tenbih ve tekit eylediğinden başka mukadde-ma boğaz kal'aları nezaretine memur reis-i esbak Mahmud Efendi'ye dahi husus-u mezbur mahsus ifade buyurulmaktan nâşi merkum Halil Ağa ile Efendi-i mumaileyh müşavere ve bilittifak neferat-ı merkumuna keyfiyet-i mezbure ifade ve ilbas olunacak esvapları irae olundukta evvel-i emirde suret-i inkıyad ile sem'an ve taaten merasimini icrada kusur etmeyüp beyinlerinde nâire-i fiteni İkad ve galeyân-ı diki fesâd itmek meram ve dilhahları olmağın cevaplarını vakt-i diğere talik itmişler ise de mezbur Halil Ağa merkulara cebir ve şiddet ve unfle muamele eylediğinden ne olmak ihtimâli vardır, uramayormusunuz diyerek ağa-yı mer-kumu hezarpare kılıb ba'dezin bu hususu temyiz ve tekmil eylemek menut-ı uhde-i hamiyetimizdir deyu ittifakan hareket ve Mahmud Efendi'yi dahi i'dama müsaraat eylediklerini efendi-i mumai-leyh istihbar eyledikte kayık âmade kılıp çent nefer âdemiyle fir-rar kast eyleyüb ancak :

Beyt

Sarulup çıktı draht-ı ömrüne mâr-ı ecel
 Âşıyan-ı tende yatur bülbül-i can bî haber

mazmunu ile harmen-i âlemden dâne-i maksûmu çide ve kafes-i vücudunda dâmkeş-i kayd-ı hayat olan mürg-i cân-ı nâtuvanına dest-i ecel pûşide olmağın kayık ile firara ruhsatyâb olmayacağıın derkle hâh ve nahâh Kireçburnu sevahiline hurûc ile dahî rehâyâb olamayup neferât-ı merkumun verâsından yetişmişler ve Büyükdere ustası [Bostancı ustası] önlerine çıkup mumaileyhin halâsı emrinde bölük başılara recaya iptidâr itmişler lâkin reside-i gûş-u hûşları olmayup çend tüfenk endaht ile mumaileyhi ve mühürdarı yamağı Nuri Ağa bîçare (yi) menzil-i ademe reside kıldıkları haber-i vahşet eseri

firara kudretyâb olan duhânfsi Emin Ağa tarafından Dersaâdetde İbrahim Kethüdaya² ifade ve takrir ve mumaileyh dahi keyfiyeti acaleten Bâbüâlîye tahrir ve bu fezahate kurb-ı saltanat-ı seniyyede mütecasir olanların indifağı ve şerare-i fesad cemi-i erazil ve esafîle sâri olmadan ateş-i mazarratları itfası için 1222 senesi mah-ı rebiyülevvelinin 18 inci salı günü kaymakam ve sekbanbaşı ağa, efendi-i mumaileyh Zindan Kapusu haricinde ve Çartak tâbir olunur kulluğa vusûl ve bâdel mes'ul, keyfiyet sekbanbaşı ağadan tefahhus ve istifsar olundukta mumaileyh cevabında :

“Neferat-ı mezbûrûnun tahaşşur ve isyanları malûmum değildir. Def'i tedbiri dahi mütevakkıf-ı rey-i seniyyeleridir,„ dediğinde İbrahim Kethüda cevabında :

“Bunlar karga derneğidir, Beher hal def-i mümkündür, eğerçi mümkün olmayup fesadları İkaında israr ederler ise cebren indifaına bakılır, tefekkür idecek mevaddan değildir, elbet nizam virilür,„ kelâmı ile ref-i meclis olup :

Beyt

Şâh-ı hâver çıktı hisar-ı çârüme
Âsumântler büruc-i çarha çün dikti alem

vefkince irtesi çarşamba günü neferat-ı merkumun Boğaziçinden hareket ve Rumeli tarafından Hisarlar ve Ortaköy ve Beşiktaş ve Tophane(ye) gelince kattı, vâfir asker peyda ve alaylarına alemlerin pişvâ ve münadfleri nidâ ile :

“Ey ümmet-i Muhammed ağâh olunuz ki bizim ancak garaz ve maslahatımız nizâm-ı cedidin ref'i ve ferk-ı ibâd-ı müsliminden, mezalimin ref'idir. Yohsa kimsenin iyâl ve evlâd ve emvâl ve agraz-ı saireyi mealleri olmayup içimizden gasb-ı mâl ve hetk-i namus-ı iyâl kasdında oluru olur ise derhâl vücud-ı mefsedet âlûdını bin-nefs İdam ve paymâl eylemek câygir-i mâfilbâlimizdir, cemiyetimizi fâsid hayâl ile masalihinizi iptal itmeyüp cümleliz dükkânlarınızı küşâdbirle ahz-ü İtâlarınıza kemâ kân mübaderet ve yeniçeri olanlarınız refakat idin,„

deyû ilân ve İfaat ve Tophane kışlağına duhul ile birinci

² Kethüda-yi sadr-ı âli olan İbrahim Nesim Efendi nizâm-ı cedidin en ileri gelenlerinden olup sadrâzamlara bile tahakküm ederdi. Bundan dolayı kendisinin zevâlini istiyenler çoktu.

bölüğün kazanını alup ol gice Galataya duhûl ve Galata sükkânından tüvanâ ve bahadır katt vâfir gayrı ez mubalâğa şâiyle? on bin miktarı alemlerin çeküp alessheher karşı Balıkpa-zarı ve Yemiş iskelesi ve Kapan-ı dakik (Unkapanı) ve ol canip-lere fevç fevç geçüp:

Beyt

روان شد بیای سپه فوج فوج
چو بحر خروشان در آید بموج

zemzemesi ile Ağakapusu pîşgâhında müçtemi' ve ârâm ve zamir-i derunlarını ilân ve ifham ve icra-i meramları isti'lâm olunmak lâzime-i havas ve avâm olduğundan keyfiyetin istifsarı ile cumhurun sebep ve illeti ve sözbaşuları tefrikiyle varak-ı istid'alarına imza-yı müsaade temyîz olunmak muktezâ-yı raiyetperverî ve teşfikten olmağla şeyhülislâm sellemehüsselâm efendi hazretleri bâ emr-i hü-mâyun Ağakapusu'na vürûd ve Tekeli tâbir olunan kasr-ı dilkü-şâdede mevcut olmalarıyla askerî serkerdelerinden kasr-ı mezbure bî had ve hudud nice mâlâyânî kelâm-ı turrehat sudur ile şeyhül-islâm efendi hazretleri³ ve sekbanbaşı ağaya:

"Buyurun Et meydanı ki⁴ mahall-i mezbûr cemiyetgâhımız. Ol mahalde sizlere cevabımız ve iltimas-ı bâ sevabımız vardır,"

deyû ibramlarına binaen hemen bargirlerine süvâr ve meydân-ı mezbûrede Tekke tâbir olunan mevzide karar ve rüesa-yı askerî, efendi-i müşarünileyh hazretlerine suret-i hâli iş'ar ile evvelâ üç madde üzerine yedlerine bir kıt'a fetva-i şerîf ve bir kıt'a hüccet-i şer'iyeye itasını tefhîm ve sâniyen rical-i devlet-i aliyyeden 11 kimesnenin hayyen kendülerine teslim olunmasını arz ve tâlim itmeleriyle istid'aları badettanzim zikri âtt ricalin meydan-ı mezbûre vürûd ve zuhuruna dide küşa-yı intizâr ve sükkân-ı Âsitane ise rical ve nisvan ve reâyâ ve sıbyân cemiyetin kesret ve bağıteten zuhûr ve karışından kalup müminin ve cümle ehl-i zimmet herkes hanelerine sür'atle esvaka sığmayup pabuç ve kellepûş bırakarak firar eylerler iken keyfiyetin kimesneye ziyan ve zararı olmadığını درکاً و ايمان derken ve İkan ile netice-i hâle nigerân oldular.

Ricâl-i devlet-i aliyye seherî Babîâli'ye cem olup cemi-i ekâbir-i ulema ve kaymakam paşa hazretleri ile müşaverelerinde müşarün-

³ Şeyhülislâm Topal Ataullah Efendi idi.

⁴ Etmeydanı yeniçerilerin Yeniodalar tâbir olunan kışlaklarında idi.

Handwritten Ottoman Turkish text, likely a letter or official document, written in a cursive script. The text is densely packed and covers most of the page. It appears to be a formal communication, possibly related to military or administrative matters, given the context of the caption. The ink is dark, and the paper shows signs of age and wear.

Mustafa Reşid Beyin İbrahim Paşa'ya mektubu

ileyh ve ulema efendiler redd-i cevap itmeyüp izhar-ı sükûtu ihtiyar eylediklerinden keyfiyet İbrahim Kethüda marifeti ile huzur-ı hümayuna telhis olundukta taraf-ı hazret-i şehriyâriden:

“Ne vech ile defi enseb olur ise ol vech ile tanzimine bakın ve kendü başınız halâsı için beni meydana koyup padişahımızın matlubu şudur budur deyû ilân eylediğiniz evrakı ateşe yakun,”

cevabı vürudunda herbiri meyus ve hayran, sergerdan olup ulema efendiler hazeratı ile kimi Babîâli'den firar ve hulûl ve kimi konaklarına cây-ı selâmet hisseyledikleri mahalle vürud ve gûya tahlis-i can eylemek ümidiyle vasıl-ı maksud olup gittikçe asker müterakki olmağın terakki-i habaset rûnümud olmakta ve kani matlûbumuz olan hasımlar deyû herbiri dış biler ve hûn-ı mefsedet makrunlarına aş virirler ve taraf taraf cüst-ü cûda sarf-ı iktidar iderler iken Langa Yenikapusu haricinde Gülâbi oğlunun hane-i kâfiranesi İbrahim Kethüdanın cây-i tahassunu olup ol hane-i muzlimhânede ihtifası askerinin istimai olıcak hanesi basılıp yağma ve taraç olacağı meczum-ı yakın oldukta Babîâli'ye bil ifade kapu kethüdası ve Langa kulluğu ve Harbeciler marifetleri ile ihraç olunup piyadece Meydankapusu'na vüsulü anda bâran-ı belâ gibi sâti'i zerrin başına inüp *رجع الى اصله كل شيء* kaziyesi hakkında icra ve mehter başısı dahi farkdan arf vech ile amihte-i türab ve mahv-u heba oldu.

Ve yevm-i merkurda Hacı Ahmed oğlunun kapu çuhadarı İsmail namiyle bir şahs dahi mevzi-i mezkûrda hamle-i vahidde vücudı sahife-i ruzgârdan sahnî hakk-ü imha ve ceraim-i sabıki mükâfatı vaktinde icra kılındı. Eğerçi istid'a ve matlupları olan ecilleden ser defter-i mutalebe ve mugalebe Bostancıbaşı Şakir Bey enderunda katl olunup sair mesturül esamı kethüdâi rikâb-ı hümayun Memiş Efendi ve reisülküttab Sâfi Efendi ve Darphane Emîni Bekir Efendi Babîâli'de hamam odasında katl olunduklarında ser-i maktuları meydana fâsıl ile galetan ve kibâre azîm haşyet ve mahall-i seyran olunduktan sonra ol gün kusur maksutların ele getiremeyüp akşam oldukta leyle-i mahudeyi gündüz misali meş'aleler ile ruşena kılup sabaha intizar ve şeyhülislâm efendi hazretlerini alâ tarikil müsafir meydan-ı mezburda istikrar eylediler.⁵

⁵ Burada bir kıt'a varsa da karmakarışık olduğundan yazamadım.

Çün sabah olup âfitab-ı tâbdâr ufk-ı kevakibten arz-ı dîdar eyledikte askerın matluplarına kemal-i hâhiş ve taaccüpleri müstağ-nî-i anışsiar yani gittikçe asker müterakki olmaktan naşi her birinden bir güne hezeyan nümâyan oldukça rüesa-i askerî ulema efendileri teklif ve cülûs olunmasını dahi istid'alarına terdif kılındıkta bu husustan feragatleri zımnında efendiler hazerâtı her çend niyaz ve iltizam ve kast-i teklif ve kemakân teklife ikdam ve iltizam ve ibram etmişler ise de kârgir olmayup çar nâçar askerî alemleriyle ulemâ efendiler pişva ve doğru Babıâlf'ye vürud ile kaymakam paşa hazretleri⁶ ve ser-i iftiharları âlemet-i divan-ı hümâyun ile tezyin birle bab-ı hümâyuna gelip kapular mesdud olduğundan bir miktar ârâm ve bade küşad ile yalnız efendiler ve kaymakam paşa ve bulunan rical-i devlet-i aliyye duhûl ve askerî alemleri bab-ı hümâyundan ta Babıâlf'ye kadar serapa iki keçeli Yeniçeri ve ecnas-ı muhtelifi ki her birinin lisanı kabahat beyanında "biz istemeyüz,, gûyan oldukça on bini birden yekseda feryat ve figanları suud-ı asüman olmakla darüs-saâdetişşerife ağası keyfiyeti istima ve suret-i hali ittila eyledikte iş işten geçti derya-yı kaza taşı baştan aştı deyû heman Sultan Selim Hazretlerini harem-i hümâyuna tahrik ile kubbe altında taht-ı âlibaht âmâde kılup Sultan Mustafa Han İbnüssultan Abdülhamid Han Efendimiz mabeyne davet ve muazzenen iydi şerif-i meserret redif alâmetlerini ilbas ile hareket ve taraf-ı yemininde ağayı müşarünileyh ve yesarında silâhdar-ı şehriyarî ve sair ağayan ile kubbe altına teşriflerinde şeyhülislâm efendi hazretleri mukabele ve muvacehe-i hazret-i şehriyarî ile دست برداشت destberdaşte-i hazret-i girdgâr ile duayaya iptidar ve sada-i âmin peyveste-i kubbe-i nühdevvar olup kıraat-ı fatiha-i şerif ed'iyye-i me'sure-i şehriyaraneye karar verdikten sonra bittekrim taht-ı hümâyuna iclâs ve bünyad-ı taht-ı alibaht, cülûs-ı me'nus-ı hüsrevaneleriyle metin-i asayiş ve badehu bilcümle biat ve ilân-ı tebaiyet birle devam-ı ömr-i devlet-i şehinşahiye muvazabet ve resmen şeyhülislâm efendi ile kaymakam paşa hazretlerine ilbâs-ı hil'at-ı behcet de'b-i dirin-i saltanat-ı seniyyeden olduğuna mebni hil'atlerin iksası ile taşra avdetlerinde cum'a vakti bir saat mürûr itmiş ise de askerî tarafından padişahımızı rü'yet iltimas kerde-i cemiyetimizdir deyû selâmlık olmasını rağ-

⁶ Köse Musa Paşa.

betlerine mebni Ayasofya cami-i şerifine selâmlık oldurulup nam-ı nami-yi şehriyarî hutbe-i şerife-i cenab-ı mustafavî kıraat münir-i şevket olmağın soffa ve Sarayburnu ve Tophane ve sair mevaziden toplar endahıtı ile ilân-ı cülûs-u hümâyun-ı meymenet makruna mübaderet kılındı.

Ol esnada mabeynci Ahmed Bey hayyen girifte olunduğu kaymakam paşa hazretlerine ihbar Babîâli'ye isâli ferman olunduğundan Alay Köşkû pişgâhına geldikte askerî taifesi mir-i mezburu rü'yetlerinde ol zebun-ı natuvan üzerine kâffe-i ma'ser neşr yani izdiham-ı haşr-i ehl-i muhşerûn aley ve hücum ile her paresi hulkum-ı kilâbe luhum oldu. Güruh-ı mezbur defterinde mesturülsemadan (mesturülesamiden) hengâm-ı nimetinde balin-i zerkeş-i afitab ve pister-i zerbeft-i kehkeşane serfürû itmeyen sabıka defteri-i irad-ı cedid elhaç İbrahim Efendi eynelmefer ağazesiyle sahilhanesinde suyolu lâğımını mevâ ve mekar eylediği hafaya-yı cemiyet eserden olup ancak mumaileyhi sû be sû taharri ve custücu eylediklerinde ol rûz-ı firuzda ıkal-i zerrin şakka-i hurşid paye-i selh-i vakti asırda olup mütemayil-i zeval iken Babîâli'den muayyen kapu kethüdaları ve harbeciler mumaileyhi mahall-i mezburdan ahiz ve ihrac ile Babîâli'ye tesyir ve çavuşbaşı odasında takrir ittikleri izale-i vücuduna hasretkeşide olan efrad-ı تمداد ta'dadın mesmuları oldukta mumaileyh tavaif-i muhtelifeyi bî füruğ ve şahid-i deavi-i dürûğ hakaretiyle verasından kakarak ve nize-i tizeleriyle zahm açarak Sultan Bayezid yemenicileri sokağına vüsulünde meşy-ü harekete iktidarı kalmayarak sayeveş kamet-i zafnûmudu nakş-ı pister-i türab olmağla tiğ ve şimşir zaif ve kebir ser-i bidevletine saikagîr olup vücud-ı illet aludı sadpare ve bezm-i zindegânından avâre ve hâşiye-i fasiha-i âlemden nam-ü nişanı hâk ve taharet kılındı.

Ol gün taife-i bihâife bab-ı hümâyundan bayrakların çeküp makarr-ı cemiyetleri olan Etmeydanına revan ve canib-i şehriyârîden nâil-i ihsan-ı fıravan ve ziyafe-i binihaye ile dilsir ve şakir ve handan oldular. Ol gice dahi killet-i ömr-i düşmen gibi zımmame-i ihtiyarın bend gerden-i vahş-i zülfüsiyah idüp oldu şafak ayarı surh-ı vehlede ezin suphun arusu olmağla çarh atına süvar mefhumu üzre:

Girince câme haba cihan-ı bukalemun
Uyudu fitne-i âlem kevakib açtı uyun

Ol şeb reside-i deşt-i subuhgâh ve deriçe-i subh-ı sadık den-dane-i kilid-i şua-ı hurşid ile münkeşif-i hânîkah oldukta izale-i vücuduna keşide-i kalem ve defter-i ömrüne çekide-i sıfır-ü rakam olanlarından biri dahi sır kâtibî olup ⁷ Bozdoğan kemeri kurbünde aşçıbaşısının hanesinde muhtefi olduğu mütecessise gayr-ı hafi olmağla hane-i mezkûrda manende-i kemermiyan-i halkagir gibi aman oldukta giriftar-ı pençe-i kudretleri olacağı ihtisası olıcak damdam dama atılup firar kastında iken bihikmetillahi tealâ alâmet-i cununa müptelâ ve 15 zira saçağından kendisini aşağı ilka ile nüzulü anda helâk ve teslim-i can-ı derd nâkten mukaddem katl olup ser-i maktu-u meydana İsâl ile ibreten lilgayr cemi rical ve eptale mahall-i seyr olup جسدنى hayli نيه beste misâl-i çarub zokakları refte ve bilâşuste(?) vücud-ı bisudî nokta-i sehv gibi sahife-i hayattan tıraş ve kezalik nisyan ve nesh-i erkam iptal ve resan oldu(?)

Ve defterî-i frâd-ı cedid Ahmed Beyefendi eski odalarda bir kışlağa vusul دخيل عرضك Vefkince istimaını kabul eylediğinden bilâ ihafe mumaileyh meydana İsâl ile hakkında teveccüh-i irade-i aliyye sünuh-ı istifsarı için meydana tevkif ve takrir ve yedlerinde mevkuf idigün Babîâlî'ye tahrir eylediklerinde Babîâlî'den dahi tahlis-i afvi hususî irade-i padişahiye havale olunmağın bâ hatt-ı hümâyun mal-i in'am ve ceraim-i sabıkı ve refte-i keşide-i afv-ı kalem ve safhi rakem ile makziyyülmeram olundu.

Dahi matlube-i ecilden biri dahi kapan naibi Abdüllâtif Efendi olmağla ol dahi saydolunmuş olup ancak memur olduğu kapan-ı dakik muhasebesi için icra-i tedip tehir ve muhasebesi rü'yet ve tekmi olunduktan sonra Sinop kalesine nefy ve tevsili ferman buyurulmuşken birtakrib medine-i Bursa'ya mahall-i makamı tebdil ve tesbil kılındı. ⁸

قضاء قلمتراش قدر کسکین اولور
خط نمونمسنه باقسونکه عزیزک اشیدر

meali cümle hesabı havi ve tafsil-i sergüzeşte kâfidir. Zira bu keyfiyetin zaman-ı sabıkta zuhur-u emr-i müşkil olup هرکس بقدر خویش گرفتار محنت است mazmunu üzre rical ve nisvan hususâ ummetan-ı bî insaf gürûh-ı mezbureden mukzaccır ve

⁷ Ahmed Bey.

⁸ Bu da idam edilmiştir.

mutazzarır olduğundan başka hergüne agraza tasaddi ve yağma ve hetk-i namusa teaddi vukua geldi. Tarih dide ve asarşenide olanların malûmu olmağla bu cemiyet suretyab oldukça موی زنگی وار muyizengivâr halk-ı cihanı birbirine giriftar olup her ferdin ukde-i müşkül-kûşa-yı âlâmı rişte-i itaat nişan ile gayr-i mukarrer ve izdiham-ı âmmede hiç kimesne rahat ve âram ve âsudeği haram ve namüyesser iken hamdenlillâhi tealâ celle ve alâ bir mur-ı zaif vak'a-yı mezkûre zuhurundan vahşetdide ve remide olmadığı mahz-ı gayet-i cenab-ı bâri idigüne güvah-ı âdil-i kâfi ve delil-i vafi bu olur ki askerî tarafından mutalebe ve mukalebe ile murg-ı can-ı natüvanları menzil-i adem-i toprak iden zevatın herbiri gûya bir metin hisar-ı rasinülbeyan olup kaza yüzbinden mütecaviz rical-i zihal imal-i selâsil ve hayali itmişler. Suret-i cidarlarında nakş-ı nezl-i lüzûl ve birtaraf cûz'f inhinâ ve temayül müşahede olunmak gayr-ı ez tahayyül iken muhassıl üç gün içinde zavâbit-ı bürûc ve bedenlerinin müddet-i istihali karın-i inkıza ve inhilâl olmağın meydân-ı âlemden ref-i sıklet ve nakl-i esbâb-ı rihlet ile daht cümhurun şerare-i fesadları muntafi olmayup neticeleri cülûs-ı hümâyun olduğundan zamirlerin kavilden file yetürüp bâdehu alemlerin bend ile herbirleri mahallerine avdet ve ric'at ve devam-ı ömr-i devlet-i padişâhıye muvazabet eyledikleri sebt-i âsâr-ı sahf-e-i rûzgâr olacak kazayâ-yı acayibân ve eşrat-ı sâatten olmağla bu fakir her ne kadar nufuz-ı bidaâden berî ve hâlf ise de mâelkusur deryadan katre olmak üzere hallâl-i izâm ve ihvân-ı kiram-ı lâzım-ı igtimâm dilârâm olur ümidiyle nakl-i rivâyâta kem-ü kâst ve kec-ü rast mübaderet kılınmağın şikeste beste ma'zûr ve kusur ve kesri damen-i safh-i pîrâmenlerle mestur buyurulmak irâe ve kıraate rağbet eyleyen zât-ı hoceste sıfattan mercûdur.
